

قوس مەرەكەنى بىرگە تويلادى، وتباسى ـ وتان تىلەكتەس

(باسى 1 ـ بەتتە)

كورلا قالالىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشە ـ سى، ۇڭت ئېولمىنىڭ باستىعى ھەنىمگۈل امەت بىلاي دەدى: “قوس مەرەكە قارساڭنىدا مىڭ ادامدىق گۇڭجىڭ كونسەرتىن قويۇداعى ماقساتىمىز جۇڭخۇانىڭ تاڭداۋلى ءداستۇرلى مادەنيەتتىن با ـ رىنىشا ساۋلەلەندىرىپ، باي مازمۇندى، اۋان ءتۇرلى بۇقارالىق مادەنيەت قىمىلدارى ارقىلى مەرەكەنى شات ـ شادىمان وتكىزۋ بولىپ تابىلا ـ دى”.

گۇلدەنگەن زاماندا مەرەكەنى قارسى لىپ، بارلىق جەردە شاتتىق اندەرى شىرقالدى. مەرە ـ كە كەزىندە شايار اۋدانى جاڭامالى قالاشىعى ادەببەت ـ كوركەمەنەر بايقاۋىن وتكىزدى، “اۋلىعا ساعىنىش”، “جولىدىڭ بويى گۇلگە تولعان”، “شەمسى قىزاردى” سىياقتى وين نومىر ـ لەرى كەزەكپەن ساحنادا قويىلىپ، ار ۇلت قىستاق تۇرعىندارىنىڭ نىنتىماقتاسا ەكپىندەي ىل ـ گەرىلەپ، اسقاق جىگەرەمن العا باسقان رۇحاني بەت ـ بەينەسىن جاندى بەينەلەدى.

ئېىر اراعا جىنناۋ ەڭ قۋانىشتى، باس قوسۇ ەڭ باقتىى، نىنتىماق ەڭ قۋاتتى بولدى.

مەرەكە كەزىندە قارامايلى قالاسى جابىرئىبۇ ـ لاق رايونى (قارامايلى جوعارى، جاڭا تەخنىكا را ـ يونى) جۇڭشېڭ جولى ءمالسى بۇرعىلاۋ الەۋمەت ـ تىك اۋماعى “اشكەيلى شام سىزۋ ـ مەملەكەت مە ـ رەكەسىن قارسى اۋى. وتانعا باقت تىلەۋ” سىياقتى قىمىلدارى وتكىزىپ، الەۋمەتتىك اۋماقتاعى ار ۇلت بۇقاراسى ئېىر اراعا شاتتانا باس قوسىپ، اشەكەيلى شام جاساپ، اشكەيلى شام تاماشالاپ، جۇڭچىۋ جىرىن بىرگە شىرقاپ، شاتتىققا شومدى. دىر ـ دۇمانعا بولەنگەن “ۋزىن ۇستەل قو ـ ناعاسنان” ءدام تاتىپ، قويۇ وتباسى ـ وتان سۇ ـ يىسپەنىشلىگىن سەزىندى. 9 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى سانجى قالاسى بەيجىڭ ەڭتۇستىك جولى ءمالسى ماي تاسىمال بازاسى الەۋمەتتىك اۋماعى جۇڭچىۋ “ۋزىن ۇستەل قوناعاسى” قىمىلىن وتكىزدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

عالىپ كوپتەگەن اق كوڭىل دوستاردىڭ كومەگى مەن شاپىتاندىرۇنغا يە بولادى ارى وسى كەز ـ دەگى جاستاردىڭ دادادا تۇنەۋ اسەرىن سەزىنە ـ دى. “كوپىشلىك مەنىڭ شىنجاڭنان كەلگەنىمدى بىلگەننەن كەيىن، جول بويى ئىشىپ ـ جەمەننە تارىقتىرەمدى”، ـ دەدى عالىپ قۇانا.

9 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى 53 ـ كۇن، عالىپ بەيجىڭگە ساتتى جەتتى. عالىپ ىلگەرىندى ـ كە ـ يىندى گۇڭگۇ، بادالىڭ ۇلى قورغانى سىياقتى اى ـ گىلى كورىنىس تۇيىندەرىنە باردى. “مەن دوۋيىن نومىرىنە تىركەلىپ، ارىبىر جەرگە بارعا ـ دا بەينەجازىبا ئتۇسىرىپ، اۋىلداستارىمەن جانە جان كۇيەرلەرىمەن كوركەم كورىنىستەردى ئبو ـ لىسىپ وتىردىم”، ـ دەدى عالىپ.

9 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى كەشتە عالىپ الدىن الا داينىداپ قويغان جاڭا كىيىمدەرىن ەرتە كىيىپ

الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىندارى وزدەرىنىڭ ”ئۇي قۇدىرماشتارىن“ اكەلىپ، كورشىلەرەمن ئېولىس ـ تى، كوپىشلىك دوستىق سۇيىسپەنىشلىكتەرىن اڧ ـ تارىنلا اڭگىمەلەپ، ان ايتىپ، ئېى بىلەپ، جۇڭچىۋ مەرەكەسىن بىرگە قارسى لىپ، وتبا ـ سى ـ وتان سۇيىسپەنىشلىكتەرىن بىرگە بەينەلە ـ دى.

”وزىم ەرەكشە ءدامدى جاسايتىن جىياۋ ـ ماجىدى داينىداپ، كورشىلەرەمن بىرگە جەدىك، سونداي ـ اق كوپىشلىككە ’ەڭ كوركەم جەر تاعى ئېىزىدىڭ شىنجاڭ’ دەگەن اندى ايتىپ بەرىپ، ەرەكشە قۋانىشتى بولىدىم. كورشى ـ قولانڭدار باس قوستىق، كوڭىلدى ئېرى شاڭىراڧ ـ قا ۇقسايىمىز“ ، ـ دەدى الەۋمەتتىك اۋماق تۇرغ ـ ى ئزۇمرات.

مۇناي تاسىمال بازاسى الەۋمەتتىك اۋماعە ـ نىڭ ورنىباسار مەڭگەرۇشىسى شۇي ياشۋان بىلاي دەدى: “ئېىزىدىڭ قوس مەرەكە قارساڭنىدا ’ۋزىن ۇستەل قوناعاسىن‘ وتكىزۋىمىزدەگى ماڧ ـ ساتىمىز كوپىشلىككە مەرەكە مەرىمىندە قويۇ وت ـ باسى ـ وتان سۇيىسپەنىشلىگىن سەزىندىرۇ ۇشىن بولىپ تابىلادى”.

ادام وتباسىندا، وتباسى وتاندا، ال وتان جۇرەكتە.

10 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى ماكت اۋدانى ”تۇدى بىرگە شىعارۇ، وتانىڭ جاقسى بولۇىن بىرگە تىلەۋ“ اتىندا مەملەكەت تۇىن شىعارۇ سالىتىن وت ـ كىزىپ، جاڭا جۇڭغونى ماداقتاۋ، جاڭا داۋىردە ەكپىندەي ىلگەرىلەۋ نەگىزگى اۋەنسىن بىرگە شىرقاپ، ۇلى وتانىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەيۇىن، باي ـ قۇدىرەتتى بولۇىن تىلەدى. مەملەكەت تۇىن شىعارۇ سالىتىنان كەيىن، ماكت اۋداندىق ورتا دارەجەلى كاسپتىك ـ تەخنىكالىق مەكتەپتىڭ وقىتۇشى مارجابا امەت تەبىرەنە بىلاي دەدى: ”بەس جۇلدىزدى قىزىل تۇدىڭ مەملەكەت اندە ـ مەن باياۋ كوتەرىلگەننىن كورپ، شىئەي شەكسىز ماقنانشى سەزىندىم، پارتيانىڭ باشلىغىنىدا تۇر ـ

مىسىمىزدا وراسان زور وزگەرىستەر تۇىلدى، تۇرمىسىمىز بارغان ساينىن جاقساردى، ۇلى وتاندە ـ مزىدىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەيۇىن تىلەيمىن“.

التىن كۇزدەگى 10 ـ اي مول ئونىم الاتىن مەزگىل، كورلا قالاسى قوسارىق اۋىلىنىڭ اتىز باسى قارىبالاس جۇرگەن ادامدارعا تولدى. جەر ـ گىلكتى ورنىنداى كادرلار مەن بۇقارا مول ئونىم السىغان قىزىل بۇرىش جانە جۇگەرى سىياقتى اۋىل شارۋاشلىق ەرەكشە ونىمدەرەمەن اتىزدا “74”، “ئى” سىياقتى مەملەكەت مەرەكەسى تا ـ قىرىبىنداعى سۇرەتتەردى بەينەلەپ، ۇلى وتانعا باقت تىلەدى.

”يىىل ئېىز ەككەن قىزىل بۇرىشتان، جۇ ـ گەرىدەن تۇگەل مول ئونىم السىدى، كوپىشلىك مول ئونىم جەمسىن اىگىلەپ، وتانىمىزدىڭ گۇل ـ دەنىپ ـ كوركەيۇىن، بايىپ ـ قۇدىرەتتەنۇىن، تولسىپ شالىقي بەرۇىن تىلەدى“، ـ دەدى قوسا ـ رىق اۋىلى تومەنگى قوسارىق قىستاعىنىڭ تۇرغە ـ ى ئپايزۇللا ئامدوللا.

مەرەكە كەزىندە اقسۇ قالاسىنىڭ ۇلكەندى ـ كىشىلى كوشەلىرىندە سەيىلدەسەڭىز، بارلىق جەردە “جۇڭگو قىزىلى” مەن مۇندا لايدى. 9 ـ ايدىڭ سوڭىنان بەرى اقسۇ قالاسى بۇكىل قالادا ـ عى 20دان استام نەگىزگى كوشەگە 50 مىڭنان استام مەملەكەت تۇىن ئىلىپ، رەسىپۇبلىكانىڭ تۇعان كۇنىىن قۇتتىقتادى.

”بەس جۇلدىزدى نارت قىزىل تۇدىڭ جەل ـ بىرەگەننىن كورپ، ۇلتتىق ماقنانشى سەزىمىمىز تامىقىنداى. وتانىمىزدىڭ گۇلدەنىپ ـ كوركەيۇىن، ەل امان، جۇرت تىنىشى بولۇىن شىن جۇرەك ـ تەىن تىلەيىمىن. تۇرمىسىمىزدىڭ بارغان ساينىن باقتىتى، بارغان ساينىن بالدايى ءتاتتى بولۇىن ئۇمت ەتەمىن“، ـ دەدى قالا تۇرغە ـ ى جاڭ خۇيىيىڭ.

(تىلىشى گىيى يوپۇجۇن، ەرىكتى تىلىشلەر سۇن شىحان، مىڭ لىشا، لىياڭ خۇڭتاۋ، چىن شۇەمەي، يۋان حايچۇن، پان تىيڭ)

ھىن، ئوزىنىڭ وسىنداى باقتىتى مەملەكەتتە تۇرمىس كەشىرىپ جاققاندىمەن ماقنانشى ەتەندە ـ دىگىن ايتتى.

10 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى عالىپ ‹‹مەملەكەتە ـ تىك، حالقارالىق خابارلارعا›› شىقتى. تۇعان جەرى كورلا قالاسىندا ول ئېىر تۇندە ـ اق اىگىلى ادامعا اينالدى. ”عالىپ اعايدىڭ ۋە ـ لوسىيەدەپەن بەيجىڭگە كەلگە ـ نىن بىلگەن كوپىشلىك تاخىرقاپ القاۋ ايتىپ، رىقتىلقىپەن كەلىپ ونىمەن امانداسىپ، اڭگىمە ـ لەسىپ، بىرىلكتە ەستەلىك سۇرەتكە ئتۇستى. ورتالىق رادىيو ـ تەلەۋىزيا باس ستانىياسى دا ونىمەن ناق مايداندا سۇخباتتاستى.

”مەملەكەت تۇى شىعارىلغان سول ساتتە، ەرىكىسىزدەن كوزىمە جاس الدىم! ماڭا يىھىداى كوپتەگەن ادامداردىڭ كوز جاستارىن سۇورتىپ تۇرغانىن بايقادىم“. عالىپ سول كەزدە ايرىقشا اسەرلەنگەندىگىن، ئوزىنىڭ وسىنداى بەيبىت زا ـ ماندا تۇرمىس كەشىرىپ جاققاندىمەنغا قۇانانىدەد ـ

داستىرىپ، شىنجاڭنىڭ 2023 ـ جىلغى شائغى تەبۇ ماۋسىمەن باستادى. اتاۋلى دەمالسى اۋماعى شائغى الاڭىنىڭ قاتتى بولشەڭنىىڭ جانە شائغى الاڭىنىڭ قىزمەت وتەۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتىپ، دالاڭخۇاڭ اسپالى جول قۇرىلىسىن ورنىداپ، ۇلكەن سەكرۇ تۇغىرى، ئا ئېشىنىدى ارنا سىياڧ ـ تىلاردى قامتىغان 7 شائغى جولنىن جاڭادان سالىپ، شائغى اۋەسكەرلەرىنە شائغى تەبۇدىڭ جاڭا ەلاززاتىن سەزىندىردى. ”مەملەكەت مەرە ـ كەسى كۇنى شائغى تەبۇ باستالغاندا، 6000نان استام ساياحاتشى شائغى الاڭىنا كىردى، ولاردىڭ اراسىندا بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنەن كەلگەن 2000نان استام شائغى اۋەسكەرلەرى بار. وسى قار ماۋسىمىندا ئېىز ’قار ـ مۇز + دەنە تارىبە‘، ’قار ـ مۇز + جاسامپازدىق‘ سىياقتى ەرەكشەلىك ـ كە يە قار ـ مۇز نىساندارىن اشۇ ارقىلى ئىپتى دە كوپ شائغى اۋەسكەرلەرىن قار ـ مۇز ەلاززاتىنان تەڭ يىگىلكتەندىرەمىز“، ـ دەدى دەمالسى اۋما ـ عىنىڭ ۇنەھىلىك سىتەرگە جاۋاپتى ورنىباسار باس دېرەكتورى فىڭ كاي.

9 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنىنىەن 10 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇنىنە دەپىن ساۋان قالاسىنداى سىنوكر اۋەس ـ كەرلەرى كورمەگەلى كوپ بولغان ئېىر مايدان جارىستى كۇتىپ الدى. ”مەن شى ـ اندا قىزمەت سىتەيىمىن، وسى جولى دەمالسى كەزىندە جۇبا ـ

مول ئۇنىدىن قۇتتىتاز، جارىسىمدىلىق پان كورگەندىكى جابۇ — جۇڭگو شارۋالار مول ئونىم ەلەرگەسى

قىزاق وزگەشە قىزارىپ، مول پايدا الا كەلدى

ارتىترۇ سىياقتى جاققارداى رولى كۇن ساينىن كور ـ نەكىتەلەندى.

8 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى جۇڭگو كانسەرۋا ونەر ـ كاسىپ قوعامى ۇيىمداستىرعان تۇڭغىش كەزەكتى قىزاق مەرەكەسى سانجى مەملەكەتتىك اۋىل شار ـ ۋاشلىعى جوعارى، جاڭا تەخنىكا كاسىپ سالاسىنان ۇلكى كورسىتۇ رايونىندا اشىلدى. تۇڭغىش كەزەك ـ تى قىزاق مەرەكەسى «ساپالى قىزاق، شىنجاڭ ءدامى» دەگەندى نەگىزگى تاقىرىپ ەتىپ، جىنالىس ـ قا قاتىناسقاندار جۇڭگو قىزاق كاسىپ سالاسىنىڭ دامۇ بەتالىسى مەن بايانىدى دامۇ ۇلكىسىن بىرگە تالقلاپ، كاسپىتىڭ ورتاق تانىم ۇيىستىرىپ، قىزا ـ ناق كاسىپ سالاسىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇعا قاراي قادام تاستاۋىن جەدىل ىلگەرىلەتتى. جۇڭگو كانسەرۋا ونەر كاسىپ قوعامى تاى سانجى خۇيزۇ اۋتونوميالى وبلىسىمەن بىرگە قۇرۇ كەلىسىمەنە قول قويىپ، سانجى وبلىسىن “جۇڭگو قىزاق مەكەنى” ەتىپ قۇرىپ شىعۇعا كۇش سالىدى.

تۇڭغىش كەزەكتى قىزاق مەرەكەسىن نە ئۇشىن سانجى وبلىسىندا وتكىزۇدى تاڭدادى؟ كوپ جىل دامۇ ارقىلى سانجى وبلىسى شىنجاڭدىعى قىزا ـ ناق ئوندىرۇ كولەمى ەڭ ۇلكەن، مانەرلەۋ دەڭگە ـ يى ەڭ جوعارى وڭىرگە اينالىپ، مانەرلەنەتتىن قىزا ـ ناقتىڭ ماڭغزدى ئوندىرىس رايونى بولىپ، اسىل تۇقىم جەتىلدىرۇ، ەڭگۈ، مانەرلەۋ، ساتۇ جانە ئونىم ـ دى زەرتتەپ ـ اشۇ شوغرلى ئېىر تۇلعالانغان قىزا ـ ناقنىڭ تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاستىر ـ دى، مانەرلەنەتتىن قىزاق ەگىلگەن جەر اۋدانى 250 مىڭ مۇ بولىپ، بۇكىل شىنجاڭنىڭ 40%دىن بەلەيد ـ دى، كولەمى ئېىرشاما ۇلكەن بولغان 25 قىزاق ما ـ نەرلەۋ كاسپورىنىنىڭ جىلدىق قىزاق ونىمدەرىنىڭ ئونىم مولشەرى 400 مىڭ توننادان اسىپ، بۇكىل شىنجاڭنىڭ %35دىن بەلەيدى، تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ ئونىم قۇنى 3 مىلليارد يۋاننان اسادى.

تەك سانجى وبلىسى عانا ەمەس، باينىعولىن موڭغۇل اۋتونوميالى وبلىسىنىڭ يانچى وپپاتى، نار ـ باعاتاي ايماعىنىڭ شىخۇ قالاسى… تيانشان الابىنىڭ كەڭ ـ بايتاق دالاسىندا قىزاق وزىنە ئتان رەڭمە ـ مەن كوز تارتارلىق قىزىل ئتۇستى كورىنىس قالىپ ـ تاستىردى.

ساناق مالىمەتىندە كورسەتىلۇنىشە، باينىعولىن وبلىسىنىڭ يىىل مانەرلەنەتتىن قىزاق ەككەن جەر اۋدانى 150 مىڭ مۇدان اسىپ، مەجەمەن جالىپى ئونىم مولشەرى ئېىر مىلليون 200 مىڭ توننا، قىزا ـ ناق قويماىلجىڭىنىڭ ئونىم مولشەرى 160 مىڭ توننا بولادى ەكەن. 9 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنىنە دەپىن تارىبا ـ عاتاي ايماعى يىىل 120 مىڭ مۇدان استام جەرگە ما ـ نەرلەنەتتىن قىزاق ەگىپ، 80 مىڭ مۇدان استام جەردى جىناپ العان، مۇنىڭ ىشىندە شىخۇ قالاسى ەككەن 76 مىڭ 600 مۇ جەردىڭ تەڭ جارىمىنان اسە ـ تامى جىينالىپ بولعان.

مول ئونىم العان قىزاققا قاراپ، يانچى خۇيزۇ اۋتونوميالى اۋدانى چيگىشېڭ قالاشغى ساذ ـ باقباتىق قىستاعىنداى ەگمىشلىك ئىرى وتباسى مياۋ جۇڭ قۇانىشىەن كۇلمىسەردى. يىىل مياۋ جۇڭ 500 مۇ جەردى اينالىمعا سالىپ مانەرلەنەتتىن قىزاق ەكتى، يىىل جىل باسىندا ول ار كىلوگرامى 0.65 يۋاندىق باعامەن قىزاق مانەرلەۋ كاسپورىنمەن تاپسىرىسقا قول قويدى.

”كاسپورىن + باز + شارۋا وتباسى + تاپسىرە سىن“ سىندى كاسىپ سالاسى تىجارات ۇلكىسىن جالبىلاستىرۇ ارقىلى شىنجاڭنىڭ قىزاق كاسىبى ۇزدىكىسىز شوغرلا تۇوعا، كولەمدەنۇگە، ىلشەمدەنۇ ـ گە قاراي دامۇدا. اسىرەسە، باستاماشى كاسپورىن ـ داردىڭ جەتەكتەنۇبىندە قىزاق كاسىپ سالاسىنىڭ تۇتاس تىزبەگى ۇزدىكىسىز كەمەلدەنىپ، جوعارى ساپالى دامۇى ورنىقتى ىلگەرىلەدى، بۇل دا بۇكىل رايونداى 100 مىڭنان استام شارۋا وتباسىن قىزاق كاسىپ سالاسىنىڭ وندىرىسىنە ات سالىسۇعا جەتەك ـ تەپ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇدى ىلگەرىلەتۇگە پارمەندى ترەك ازىرلەدى.

قىزاق قويماىلجىڭىنان سىرت، قىزاققى شىكىزات ەتكەن قىزاق شىرىنى، قىزاق ۇنتاعى، قىزاق زىمىر مايى، قىزاق قىزىل يىگمەنتى سىياقتى جىنتىكتەي مانەرلەنگەن ۇستەمە قۇنى جوعا ـ رى ونىمدەر ۇزدىكىسىز جارىققا شىعپ، دۇنيە ئجۇ ـ زى قىزاق ونىمدەرى كاسىپ سالاسىنىڭ جۇلگە ـ سن وزگەر تۇدە.

وسى كۇزدە شىنجاڭ قىزاناعى وزگەشە قىزىل بولدى.

شىنجاڭنىڭ ەڭ كارىنچىكالى . قىزىل تۇيىن

□ **انار بۇلت \ شىنچىياڭ گازەتىنىڭ ئىشلىشى گى يوۋجۇن**

9 ـ ايداعى شىنچىياڭ، ۇلى تابىعاتتىڭ ەڭ كوركەم كەزى، ال اۋان ءتۇرلى اسمە تۇستەر ىشىندە قىزاقنىڭ قىزىلى وزگەشە كوز تارتادى.

8 ـ ايدىڭ 6 ـ كۇنى يانچى خۇيزۇ اۆتونوميالى اۋدانى چيگىشېڭ قالاشىعى سانباقباتىق قىستاعىنداى مەنەرلەنەتتىن قىزاق ەڭگۈ بازاسىندا قىزاق جىنايتىن ئىرى تۇرپاتىتى 9 ماشىنا ارلى ـ بەرلى قايد ـ شالىسىپ، يىبىلى مانەرلەنەتتىن قىزاق جىنأۇ ماۋسىمىنىڭ شىمىلدىمەن اشتى.

”مەنەرلەنەتتىن قىزاق ەڭگۇدەن تۇسەتتىن ’پايدا’ وتە جاقسى“1 ـ دەدى شىخۇ قالاسى شەگو ـ شور قالاشىعى لاماسى قىستاعىنىڭ تۇرغىنى جاڭ بايموۋ. بىلتىر جاڭ بايموۋ 150 مۇ جەرگە ئاپ ـ سىرىس بوينىشا قىزاق ەگىپ، مۇ باسىندىق ئونىم مولشەرى 12 توننا بولپ، تازا كىرىسى 300 مىڭ يۇانغا جەتتى. يىىل ول ەڭگۈ كولەمىن 700 مۇعا كە ـ گەيتىپ، قىپ ـ قىزىل قىزاق ارقىلى ئىپتى دە تا ـ ماشا تۇرمىس جاراتپاق.

9 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى جۇڭلياڭ تۇنجى سانجى قىزاق ونىمدەرى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ئۇندىد ـ رىس رايونىندا قىزاقئاقاردى تولتىرا تىەگەن جۇك اۆتوكولىكتەرى رەتمەن كىرىپ، ىلە ـ شالا قىپ ـ قىزىل قىزاقئاتار اعىن سۇمەن اعىزۇ ناۋاسنا قۇيد ـ لىپ، سۇمەن جۇۋ، قالىقتىپ جۇۋ، تازالاۋ، ۇنئاقتاۋ، قويماىلجىغا اينالدىرۇ، باكتەريا جوپۇ، قوراپقا قۇيۇ جانە قوراپتاۋ سىياقتى ئېىر قىدىرۇ جۇمىس تارتىپتە ـ رىنەن وتكەن سوڭ ەڭ سوڭىندا شەلەك ـ شەلەك جوعارى ساپالى قىزاق قويماىلجىنى ئۇندىردى. كوپ وتپەي بۇلار ەل ئىشى ـ سىرتىنداى تۇنىتۇ ـ شىلاردىڭ داستارقانىنا شىعادى، بۇكىل دۇنيە ئجۇ ـ زى قىشقىلتىم ”شىنچىياڭ ءدامىن“ سەزىنە الادى.

ەلىمىز دۇنيە ئجۇزى بوينىشا قىزاق مانەر ـ لەيتىن 3 ئىرى وزەكتى ئۇندىرىس رايونىنىڭ ئىرى، قىزاق قويماىلجىنىڭ جىلدىق ورتاشا ەكىپورت مولشەرى دۇنيە ئجۇزى ساۋدا مولشەرىنىڭ جەتەك ـ شى ورنىن يەلەيدى. ال شىنچىياڭ جۇڭگونىڭ قىزا ـ ناق مانەرلەيتىن التىن ئۇندىرىس رايونى، مانەرلەنە ـ تىن قىزاقنىڭ ئونىم مولشەرى بۇكىل ەل جالىپى ئونىم مولشەرىنىڭ 80%ىن، قىزاق قويماىلجىنىڭ ەكىپورت مولشەرى بۇكىل ەل جالىپى ەكىپورت مولشەرىنىڭ 70%ىن، دۇنيە ئجۇزى ساۋدا جالىپى مولشەرىنىڭ شامامەن تورتتىن ئېىرىن يەلەيدى.

دۇنيە جۇزىنىدەگى ار 4 قۇمرا قىزاق قويد ـ مالجىڭىنىڭ ئىبرى شىنچىياڭنان وندىرلىگەن. شىنچىياڭ قىزاناعى نە ئۇشىن وسىنشاما تابىستى بولدى؟

شىنچىياڭنىڭ سۇ، توپىراق، كۇن نۇرى، جىلۇ شارىت ـ جاعدايى وزگەشە، مانەرلەنەتتىن قىزاق وسىرۇگە وتە ۇيلەسەدى، جۇڭگوداعى، ئىپتىتى، دۇنيە جۇزىنىدەگى مانەرلەنەتتىن قىزاقنىڭ التىن ئۇندىرىس رايونى، وزىندىك قۇن باسىمدىعى مەن جاپىلىق باسەكەلىك باسىمدىمىغا يە. بۇكىل جەر شا ـ رىنىڭ قىزاق كارتاسىندا قىزاق مانەرلەۋ كاسىپ سالاسى شىنچىياڭنىڭ ئېىر تانىقسىنا اينالدى. بۇل عانا ەمەس، شىنچىياڭنىڭ قىزاق كاسىپ سالاسى شوغىرىنىڭ باسىمدىعى كورنەكتى. قازىر شىنچىياڭدا 200دەن استام قىزاق مانەرلەۋ كاسپور ـ نى بار، بۇل بۇكىل ەلدەگى قىزاق مانەرلەۋ كاسپورىندارىنىڭ 80%تىن استامىن يەلەپ، ساپالى تۇقىم جەتىلدىرۇ، ەڭگۈ، مانەرلۇدەن تارتىپ ساتۇعا دەيىنگى تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاسە ـ تىرعان. ونىڭ ۇستىنە كوپ جىل جەتىلدىرۇ ارقىلى شىنچىياڭ قىزاق كاسىپ سالاسىنىڭ شوغىرلا تۇ، كوپ لەمدەنۇ دەڭگەيى ۇزدىكىسىز جوعارىلاپ، كاسىپ سالاسى باسىمدىعى مەن باسەكەلىك باسىمدىعى ۇز ـ دىكىسىز جوعارىلادى.

اۆتونوميالى رايونىنىڭ ”8 ئىرى كاسىپ سالاسى شوغىرىنداى“ ماڭغزدى ەرەكشەلىككە يە كاسىپ سالاسىنىڭ ئىبرى رەتىندە، ساياساتتىق قولداۋ ۇزدىكىسىز كۇشەيىپ، شىنچىياڭ قىزاق كاسىپ سالاسىنىڭ جوعارى ساپالى داھۇنىڭ اياتى السى ورنىقتى بولپ، باسىمدىققا يە بايلىقتى كادەگە جاراتۇدى جەبەۋ، كاسىپ سالاسىنىڭ توغىسا داھۇىن جەبەۋ، اۋىل ـ قىستاق كاسىپ سالاسىن گۇلدەد ـ دىرۇدى ىلگەرىلەتۇ، اۋىل شارۋاشلىغىن جەبەپ، ونىمدىلىكتى جوعارىلاتىپ، شارۋالاردىڭ كىرىسىن